

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет музичного мистецтва

Кафедра фортепіано

КЗВ: «ІСТОРІЯ КЛАВІРНОГО МИСТЕЦТВА»

програма навчальної дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Фортепіано»

Харків, 2024

УДК 780.616.31.03(073)

I-90

Рекомендовано до друку науково-методичною радою ХДАК
(протокол № 6 від 27.11.2024 року)

Рецензенти:

В. М. Щепакін – доктор мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри теорії та історії музики
Харківської державної академії культури
А. І. Калашникова – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри фортепіано
Харківської державної академії культури

Укладач:

Ніколенко Роксана Вікторівна, доктор філософії (музичне мистецтво)
старший викладач кафедри фортепіано

I-90 **Історія клавірного мистецтва** : програма курсу для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) рівня, спец. 025 «Музичне мистецтво», освітня програма «Фортепіано», КЗВ / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. фортепіано ; [уклад. Роксана Ніколенко]. – Харків : ХДАК, 2024. – 17 с.

Дисципліна «Історія клавірного мистецтва» спрямована на формування історичних знань, необхідних для майбутнього фахівця у вигляді засвоєння численного музичного матеріалу та фактології в галузі історії західноєвропейської клавірної культури як інтегративної частини загальноєвропейської історії музики. У процесі навчання здобувачі набувають теоретичних знань, необхідних для подальшої професійної діяльності, зокрема поглиблюють уявлення про специфіку виконавської практики, що використовувалась клавіристами у різні епохи.

УДК 780.616.31.03(073)

© Харківська державна академія культури, 2024

© Ніколенко Р. В., 2024

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 025 Музичне мистецтво	Вибіркова
Загальна кількість годин: 180 год.	Освітньо-професійна програма «Фортепіано»	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 4 самостійної роботи здобувача: 8	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Рік підготовки
		4-й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		48 год.
		Семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
		120 год.
		Індивідуальні завдання: —
		Вид контролю: 7 семестр - залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 60/120 (1/2).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Курс «Історія клавірного мистецтва» має вагоме значення серед дисциплін в структурі навчального плану професійної підготовки бакалаврів. Дисципліна «Історія клавірного мистецтва» спрямована на формування історичних знань, необхідних для майбутнього фахівця у вигляді засвоєння численного музичного матеріалу та фактології в галузі історії західноєвропейської клавірної культури як інтегративної частини загальноєвропейської історії музики. У процесі навчання здобувачі набувають теоретичних знань, необхідних для подальшої професійної діяльності, зокрема поглиблюють уявлення про специфіку виконавської практики, що використовувалась клавіристами у різні епохи.

Предметом курсу «Історія клавірного мистецтва» є клавірне виконавське мистецтво у його становленні та розвитку. Курс «Історія клавірного мистецтва» є одним із суттєвих компонентів музично-теоретичних дисциплін. Він спрямований на набуття та узагальнення здобувачами теоретичних знань з специфіки виконавської практики клавірної доби з метою їх подальшого застосування у практичній виконавській творчості та педагогічній діяльності.

Обсяг дисципліни складає 6 кредитів ЄКТС / 180 год., з них аудиторних – 60 годин, самостійна робота – 120 год. Форма навчання денна, передбачає аудиторні заняття та самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять: лекції – 48 год., семінарські – 12 год. Підсумковий контроль – залік.

Статус дисципліни – вибіркова.

Мета курсу є підготовка музиканта вищої кваліфікації, який володіє необхідними компетенціями, що дозволяють йому професійно осмислювати та інтерпретувати старовинну клавірну музику. Також метою курсу «Історія клавірного мистецтва» є теоретична підготовка здобувачів до створення власної переконливої інтерпретаційної версії та вірного втілення образного змісту клавірних творів на високому художньо-емоційному та технічному рівнях.

Передумови для вивчення дисципліни «Історія клавірного мистецтва» створюються під час попереднього навчання у музичних закладах середньої ланки професійної музичної освіти. Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, відповідають освітній програмі «Фортепіано».

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до ОПП «Фортепіано»).

Інтегральна	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та
--------------------	---

компетентність	практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння музично-професійної діяльності.
	ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
	ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 20 Здатність до розв'язання проблем, набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість осмислити та вирішити проблеми і задачі, які стоять перед фахівцями з музичного мистецтва в умовах сучасних творчо-мистецьких реалій.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва, особливості історико-культурного і художнього контексту його розвитку
	СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК 13 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	РН 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
	РН 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
	РН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
	РН 15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
	РН 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей

Очікувані результати навчання:

- розвинути художньо-естетичний смак та сприяти формуванню професійної виконавської культури здобувачів;
- оволодіти базовими знаннями про принципи клавірного виконавства;
- застосовувати набуті навички в подальшій виконавській, музикознавчій та педагогічній діяльності;
- поглибити уявлення про історико-культурний контекст виникнення та розвитку клавірного виконавства загалом та окремих клавірних шкіл зокрема;
- ознайомитися із знаковими персоналіями, що вплинули на розвиток клавірного мистецтва;
- ознайомитися із особливостями інтерпретації клавірних творів та виконавськими традиціями клавірної доби;
- застосовувати знання з теорії та історії клавірної музичної культури у створенні виконавської інтерпретації;

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю.

Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожен тему поточного модулю за 100-бальною шкалою. Наприкінці семестру оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за семестр (розділ). Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за окремі теми.

Засобами оцінювання є усний, практичний, метод емоційного сприйняття, метод аналізу виконавської версії музичного твору, самоконтроль.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	ECT S	Оцінка навчальних досягнень за національною шкалою та критерії оцінювання	
		не зараховано з обов'язковим повторним	Здобувач не виконав (не відповів) основні завдання із самостійної роботи. Не володіє в повному обсязі музичним та теоретичним матеріалом курсу. Не
1. Початковий 0-34 балів	F		

		вивченням дисципліни	орієнтується в основних поняттях та періодах розвитку клавірного виконавського мистецтва.
35-59 балів	Fx	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач не виконав (не відповів) в повному обсязі основні завдання із практичної та самостійної роботи. Майже не володіє понятійною термінологією клавірного виконавства, має фрагментарні знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу.
2. Середній 60-63 балів	E	задовільно	Здобувач виконав (відповів) деякі основні завдання із практичної та самостійної роботи, але продемонстрував знання на низькому рівні. Невпевнено володіє понятійно-категоріальним апаратом, має дуже слабкі знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
64-73 балів	D		Здобувач виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, що частково відповідає програмним вимогам. Володіє понятійно-категоріальним апаратом та орієнтується у етапах розвитку клавірного мистецтва, проте має невпевнені знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його посередній загальнокультурний рівень.
3. Достатній 74-81 балів	C	добре	Здобувач виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, що в достатній мірі відповідає програмним вимогам. Має достатні знання особливостей розвитку та становлення клавірного виконавства. музичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його середній загальнокультурний рівень.
82-89 балів	B		Здобувач добре виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які відповідають програмним вимогам. Виявив в цілому добрі навички орієнтації у клавірному мистецтві різних епох. Володіє навичками цілісного виконавсько-інтерпретаційного аналізу творів клавірної доби, здатний систематизувати

			та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, має впевнені знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу, що свідчить про його добрий загальнокультурний рівень.
4. Високий 90 – 100 балів	A	Відмінно	Здобувач бездоганно виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які у повній мірі відповідають програмним вимогам. Виявив бездоганні навички аналізу творів клавірної доби, на високому рівні продемонстрував знання з історичної динаміки розвитку музично-педагогічної клавірної думки різних епох. Володіє навичками цілісного комплексного аналізу музичних творів, здатний систематизувати та застосовувати набуті знання у практичній діяльності, вільно орієнтується в музичному та теоретичному матеріалі курсу, що свідчить про його високий загальнокультурний рівень.

2. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 2 розділів та 13 тем, зв'язаних між собою змістовними складовими.

Розділ 1.

Тема 1. Основи напрямки в інтерпретації старовинної клавірної музики.

Історично інформоване або автентичне виконавство. Наукове та практичне освоєння музикантами другої половини XIX-XX ст. творчої спадщини органного та клавірного мистецтва пізнього Ренесансу та Бароко.

Тема 2. Специфіка виконавського осмислення старовинної клавірної музики

Особливості трактування орнаментики у старовинній клавірній музиці. Старовинні системи темперації (піфагорійська, мезотонічна, добре темперована, рівномірна).

Тема 3. Різновиди старовинних клавішно-струнних інструментів та їх класифікація

Виникнення та розвиток клавесину і клавикорду. Старовинні національні школи інструментобудування (Італія, Нідерланди, Франція, Англія, Німеччина).

Тема 4. Клавірне мистецтво Іспанії XVI – XVII сторіччя

Іспанська клавірна композиторська школа середини XVI – першої половини XVII ст.: Старовинні танцювальні музичні жанри в Іспанії. Основні теоретичні праці (Х. Бермудо, де С. Марія, А. Кабесон).

Тема 5. Музичне виконавство в Англії в XVI-XVII ст.

Першоджерела англійської верджинальної музики. Варіаційне письмо у творах П. Філіпса, У. Берда, О. Гіббонса, Дж. Булла та ін. Верджинальна Фітцуільямова книга. Темп виконання музики та способи його визначення згідно з англійськими джерелами. Трактатування різних теоретичних та виконавських понять (старовинні лади та метричні/тактові розміри, аплікатура, особливості орнаментики верджиналістів). Танцювальні жанри в музичному мистецтві англійських верджиналістів.

Тема 6. Італія – клавикордно-клавесинне будівництво та композиторські школи середини XVI-XVII ст.

Композиторська творчість К. Меруло, Дж. Фрескобальді, М. Россі, А. Польєтті, А. та Д. Скарлатті. Жанри токати, канцони, ричеркара та партити (сюїти), сонати в творчості італійських композиторів. *Stylus stravaganza* в італійській органно-клавірній композиторській школі. Музично-виконавські рекомендації Дж. Каччіні, Дж. Фрескобальді. Основні теоретичні праці, опубліковані в Італії. Теоретичні та виконавські принципи, зазначені у трактаті Дж. Дірути.

Тема 7. Композиторські школи Франції у XVI-XVII ст.

Клавесинна творчість видатних французьких клавесиністів: Ж. Шамбоньєр, Ф. Куперен, Ж. А. д'Англебер, Г. Леру та ін. Перші друковані нотні збірки П. Аттеньяна (1551). Основні музично-теоретичні та виконавські праці у Франції XVI-XVII ст. Питання темпу, артикуляції, ритму, орнаментики в творах французьких клавесиністів. Композиційні особливості клавесинних сюїт Л. Куперена, Ж. Шамбоньєра, Ж. А. д'Англебера. Танцювальні жанри.

Тема 8. Нідерландські композиторські школи XVI – XVII ст.

Клавірна творчість А. Віллаерта, Я. Бууса, Я. П. Свелінка та інших нідерландських композиторів. Значення поліфонії та варіаційності у композиторській творчості нідерландських митців. Виконавські засади втілення музики нідерландських композиторів. Династія інструментальних майстрів Рюккерс.

Тема 9. Композиторські та клавірні школи Німеччині у XVI – XVII ст.

Німецька композиторська школа та її яскраві представники: К. Пауман, Г. Бухнер, І. Я. Фробергер, Д. Букстехуде, І. А. Райнкен та ін. Жанри старовинної німецької клавірної музики. Значення поліфонії та генерал-басу (гармонії) у композиторській творчості німецьких органістів та клавіристів. *Stylus phantasticus* у музиці німецьких композиторів, що писали в жанрі прелюдії та токати.

Тема 10. Верджинальне та клавесинне (Virginal, Harpsichord) будівництво, композиторська творчість та виконавство у другій половині XVII – першій половині XVIII ст.

Видатні англійські композитори-верджиіалісти другого періоду. Творчість Г. Перселла. Збірники клавесинних п'єс кінця XVII – першої половини XVIII ст. Основні музично-теоретичні та виконавські праці: Перселл (“Musick’s Hand-Maid” (1689); “A choice collection of lessons for the harpsichord or spinnet” (1696), “The Harpsichord Illustrated and Improv’d”). Праці Дж. Грассіно (“A musical dictionary”), Питання аплікатури, орнаментики, темпу у творах верджиіалістів.

Тема 11. Клавірні композиторські школи Німеччини (північна, південна та середньонімецька) кінця XVII ст. - першої половини XVIII ст.

Творчість І. Кунау, Г. Бема, І. Г. Бутшtedта, І. Пахельбеля, І. Кригера, І. Маттезона, Г. Ф. Телемана, І. К. Ф. Фішера, Й. С. Баха, К. Ф. Е. Баха та ін. Жанри німецької клавірної школи. Основні музично-теоретичні та виконавські праці. Питання теорії афектів, орнаментики, аплікатури, артикуляції, темпу. Музичні та музично-риторичні фігури. Розробка проблем темперації. Клавірна сюїта бахівського часу.

Тема 12. Французькі клавесиністи кінця XVII - першої половини XVIII ст.

Фр. Ш. Д'юпар, Фр. Куперен, Ж.-Ф. Рамо, Л. Маршан, Ж.-Ф. Дандріє, К. Дакен та ін. Жанри клавесинної музики. Основні музично - теоретичні та виконавські праці. Таблиці з розшифровкою орнаментики Ж.-Ф. Рамо та Фр. Куперена. Жанр сюїти пізнього Бароко. Питання темпу, артикуляції, ритму.

Тема 13. Клавірне мистецтво Франції другої половини XVIII ст.

Музично-теоретичні та виконавські праці Франції другої половини XVIII ст. (М. Д. Анграмель, Ж. Дені, А. Беметцрідер та ін.). Зростаюче значення раннього фортепіано.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Тема 1. Основи напрямки в інтерпретації старовинної клавірної музики.	12	4				8						
Тема 2. Специфіка виконавського осмислення старовинної клавірної музики	12	4				8						
Тема 3 Різновиди старовинних клавійно-струнних інструментів та їх класифікація	12	4				8						
Тема 4. Клавірне мистецтво Іспанії XVI – XVII сторіч	12	4				8						
Тема 5. Музичне виконавство в Англії в XVI-XVII ст.	12	4				8						
Тема 6. Італія – клавикордно-клавесинне будівництво та композиторські школи середини XVI-XVII ст.	12	4				8						
Тема 7 Композиторські школи Франції у XVI-XVII ст.	12	4				8						

Тема 8. Нідерландські композиторські школи XVI – XVII ст.	12			4		8						
Разом за розділом 1	96	28				64						
Розділ 2.												
Тема 9 Композиторські та клавірні школи Німеччини у XVI – XVII ст.	12	4				8						
Тема 10. Верджинальне та клавесинне (Virginal, Harpsichord) будівництво, композиторська творчість та виконавство у другій половині XVII – першій половині XVIII ст.	12	4				8						
Тема 11. Клавірні композиторські школи Німеччини (північна, південна та середньонімецька) кінця XVII ст. - першої половини XVIII ст.	12	4				8						
Тема 12. Французькі клавесиністи кінця XVII - першої половини XVIII ст.	12	4				8						
Тема 13. Клавірне мистецтво Франції другої половини XVIII ст.	12	4				8						
Тема 14. Клавірна композиторська школа Німеччини другої половини XVIII ст.	12			4		8						
Тема 15 Виникнення та розвиток фортепіано	12			4		8						
Разом за розділом 2	84	20		8		56						

Усього годин	180	48		12		120						
ІНДЗ	-											
Усього годин	180	48		12		120						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	Нідерландські композиторські школи XVI – XVII ст.	8
2.	Клавірна композиторська школа Німеччини другої половини XVIII ст.	9
3.	Виникнення та розвиток фортепіано	8

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи напрямки в інтерпретації старовинної клавірної музики.	8
2	Специфіка виконавського осмислення старовинної клавірної музики	8
3	Різновиди старовинних клавішно-струнних інструментів та їх класифікація	8
4	Клавірне мистецтво Іспанії XVI – XVII сторічч	8
5	Музичне виконавство в Англії в XVI-XVII ст.	8
6	Італія – клавикордно-клавесинне будівництво та композиторські школи середини XVI-XVII ст.	8
7	Композиторські школи Франції у XVI-XVII ст.	8
8	Нідерландські композиторські школи XVI – XVII ст.	8
9	Композиторські та клавірні школи Німеччині у XVI – XVII ст.	8
10	Верджинальне та клавесинне (Virginal, Harpsichord) будівництво, композиторська творчість та виконавство у другій половині XVII – першій половині XVIII ст.	8
11	Клавірні композиторські школи Німеччини (північна, південна та середньонімецька) кінця XVII ст. - першої половини XVIII ст.	8
12	Французькі клавесиністи кінця XVII - першої половини XVIII ст.	8

13	Клавірне мистецтво Франції другої половини XVIII ст.	8
14	Клавірна композиторська школа Німеччини другої половини XVIII ст	8
15	Виникнення та розвиток фортепіано	8
	Разом	120

6. Форми поточного та підсумкового контролю Методи навчання

В процесі роботи над теоретичним та практичним матеріалом курсу під час аудиторних занять застосовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод – викладач пояснює як основи теорії та практики клавірного виконавства;
- репродуктивний метод – відтворення здобувачем того, що пояснив та показав викладач (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);
- метод проблемного викладу – викладач не тільки формулює теоретичну або практичну проблему, а й пропонує спосіб її подолання з допомогою порівняння різних підходів і точок зору;
- частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних та теоретичних задач (наприклад – визначення стилю певного музичного фрагменту) на основі загальноприйнятих методичних принципів;
- словесний метод – слово (розповідь, бесіда);
- практичні методи: здобувачі одержують знання й уміння, виконуючи практичні завдання;
- наочні методи: джерелом знань є наочні приклади (ілюстрування, показ викладача).
- ділова гра (один зі здобувачів вищої освіти виконує роль викладача) як метод активного навчання сприяє активізації мислення, підвищенню самостійності, наближенню навчання до професійної діяльності.

Форми поточного контролю: усні та письмові завдання, опитування, тести.

Форми підсумкового контролю: усна або письмова відповідь на запитання відповідно до змісту орієнтовного переліку питань.

Політика оцінювання. Перевірка та поточне оцінювання знань здобувачів освіти денної форми навчання проводиться протягом семестру. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та

заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача.

Політика академічної поведінки та доброчесності. Під час роботи в аудиторії необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. У разі загострення конфлікту він має обговорюватися у порядку, визначеному відповідним положенням ХДАК. Норми академічної етики: дисциплінованість; відповідальність; дотримання субординації; академічна доброчесність. Плагіат та інші форми академічної недоброчесності є неприпустимими. У разі виявлення будь-якої форми плагіату завдання / робота не зараховується. Використання під час аудиторної роботи гаджетів припустимо виключно з навчальною метою. Звук виклику мобільного телефону має бути відключеним.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Тестовий моніторинг знань
2.	Періодичний	Проведення поточних опитувань здобувачів
3.	Самостійна робота	Перевірка самостійної роботи здобувачів
4.	Підсумковий контроль	Екзамен – усна або письмова відповідь на питання екзаменаційного білету

Поточний контроль. Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожну тему поточного модулю за 100-бальною шкалою. Наприкінці семестру оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за семестр (розділ).

Підсумковий контроль. Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за теми, заявлені в списку тем до підсумкового контролю з курсу.

Відпрацювання пропущених занять. Здобувач освіти може ліквідувати академічну заборгованість на атестаційному / заліковому тижні (строго до взаємоузгодженого розкладу). У випадку не виконання здобувачем усіх передбачених робочою програмою форм поточного контролю він не допускається до заліку.

Перерахування результатів вивчення навчальної дисципліни. За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності або виконували узгоджені з лектором індивідуальні форми роботи,

присуджуються додаткові бали, кількість яких залежить від об'єму виконаної роботи на значимості досягнених результатів.

Критерії поточного та підсумкового контролю. Підсумкове оцінювання відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи здобувачів;
- широта ознайомлення з рекомендованою літературою;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу з кожної теми дисципліни;
- розуміння, рівень засвоєння питань (проблем), що вивчаються.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність													Сем.		Сам. робота	Екзамен	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	1-20	20-40	34-100
1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	9			

Розподіл балів за формою контролю.

- відвідування заняття – 0-1 бала; 10 занять – до 10 балів;
- виконання практичного завдання – 3 бали; 10 практичних завдань – до 30 балів;
- усне опитування – 1-2 бали;
- письмове тестування – 3-5 балів;
- підготовка та виступ з рефератом та/або презентацією – 5-7 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік – від 60 до 100 балів. Участь у роботі під час аудиторних занять – до 60 балів. Відповідь на заліку – до 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим
--------	----------	---	------------------------------

8. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

- ОПП «Фортепіано»;
- робоча програма з курсу «Історія клавирного мистецтва»;
- навчальний контент;
- завдання для самостійної роботи;
- матеріали для поточного та підсумкового контролю;
- нотні матеріали;
- аудіо- та відеозаписи.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавирно- струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV- XVIII ст. : навч. посібник для студ. музичних вузів; Вищий держ. музичний ін-т ім. М.Лисенка. Тернопіль : СМП «Астон», 1998. 299 с.
2. Сліпченко О. С. Клавирні сюїти Г. Персела. Стилiстичні особливості виконання // Імідж сучасного педагога, 2019 №3 (186), С. 93–97.
3. Медведик Г. Західноєвропейська клавирна творчість доби пізнього Ренесансу – Класицизму (питання історії та інтерпретації музичних творів) // Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 17, 2017. С. 86-92.
4. Свириденко Н. С. Стилiстика виконання старовинної музики на прикладі творів Й.С. Баха :навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 242 с.
5. Ваш Ю.В. Танцювальний світ епохи бароко у клавирній музиці Франсуа Куперена // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Київ, 2010. № 3 (9), С. 172–175.
6. Дикий Ю. Інтонaція клавирних творів Й.С. Баха. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства :монографія[ред. та упоряд. А. Й. Корженевського]. Київ : Муз. Україна, 1981. С. 70–81.
7. Котлінська Л.Г. Особливості розшифровки орнаментики в клавирних творах Й.С. Баха : метод. рек. Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2005. 26 с.
8. Курковський Г. Клавесиністка і піаністка Ванда Ландовська // Питання фортепіанного виконавства : збірн наукових статей. Київ. 1983. С. 79–89.

9. Курковський Г. Про виконання фортепіанної музики французьких клавесиністів // Питання фортепіанного виконавства : збіник наукових статей. Київ, 1983. С. 89–101.
10. Свириденко Н.С. Піанофорте – фортепіано (PIANOFORTE) Бартоломео Крістофорі та його винахід // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Київ, 2003. Вип. 11. Ч. 1. С. 130–137.
11. Соловійова О. А. Жанр клавірного концерту в творчості синів Баха // Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич: Гельветика, 2020. Вип. 34, т. 4. С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-4-10>.
12. Степаненко М. Клавір в історії музичної культури України XVI–XVII ст // Українська музична спадщина : збірник статей. [заг. ред. М. Гордійчука]. Київ, 1989. Вип. 1. С. 17–45

Допоміжна

1. Donington R. Baroque Music: Style and Performance. London, 1982; 2/1985.
2. Donington R. Tempo and Rhythm in Bach's Organ Music. London, 1960.
3. Donington R. The Interpretation of Early Music. London, 1963. New Revised Edition. London & New York, 1992.
4. Donington R. A Performer's Guide to Baroque Music. London, 1973. Dorian Fr. The History of Music in Performance. The Art of musical Interpretation from the Renaissance to Our Day. New York, 1942; 2/1966.
5. Badura-Scooda P. Bach-Interpretation: Die Klavierwerke Johann Sebastian Bachs. Wien, 1990. English translation: Interpreting Bach at the Keyboard. Oxford, 1993.
6. Neumann Fr. The French Inégales, Quantz, and Bach // JAMS, XVIII, 1965, 313-358.
7. Neumann Fr. Ornamentation in Baroque and Post-Baroque Music. With Special Emphasis on J. S. Bach. Princeton, 1978, 3/1983.
8. Sachs C. The History of Musical Instruments. New York, 1940.
9. Early German Keyboard Music. An Anthology. Edited by Howard Ferguson, second revised edition in 2 vols. Oxford, 1977.
10. Early Italian Keyboard Music. An Anthology. Edited by Howard Ferguson, second revised edition in 2 vols. Oxford University Press, in 2 vols. 1967
11. Early English Keyboard Music. An Anthology. Edited by Howard Ferguson, second revised edition in 2 vols. London, 1971.
12. Early French Keyboard Music. An Anthology. Edited by Howard Ferguson, second revised edition in 2 vols. London, 1971.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

КЗВ: «ІСТОРІЯ КЛАВІРНОГО МИСТЕЦТВА»

програма навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Фортепіано»

Укладач:

Ніколенко Роксана Вікторівна

доктор філософії (музичне мистецтво)

старший викладач кафедри фортепіано

Видається в авторській редакції

План 2024

Підписано до друку 27.11.2024 р. Формат 60×84\16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. 1,99. Обл. вид. арк. 2,08. Тираж 100. Зам №

ХДАК, 61057, м. Харків. Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. Множинної техніки ХДАК